

POSUDEK OPONENTA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Autor práce: Pavla Janečková, studijní obor Mezinárodní rozvojová studia

Název posuzované práce: Rozvojová pomoc a armáda

Formální splnění práce:

Předložená bakalářská práce odpovídá zadání.

Obsahová úroveň práce:

Pavla Janečková si vytyčila za cíl objasnit přístup rozvojových/humanitárních organizací a vojenských složek k vzájemné spolupráci, popsat stávající stav a zhodnotit možnosti efektivní spolupráce. V úvodu autorka práce sama poznamenává, že *„si nedává(m) za cíl vytvořit návod, podle kterého by měly organizace a vojenské složky postupovat, aby dosáhly efektivní spolupráce. Pouze se pokusí(m) utřídit získané informace, týkající se této problematiky, a to jak z praxe našich organizací a vojenských složek, tak i z poznatků, uváděných v literatuře, a z nich formulovat určité logické závěry“*. Předložená práce je tedy spíše jakousi první orientační sondou do problematiky spolupráce mezi civilními a vojenskými realizátory rozvojové/humanitární spolupráce/pomoci v České republice. Do budoucna by mohla sloužit jako podklad pro formulaci hypotéz a konkrétnějších výzkumných otázek. Autorka v závěru práce několik dalších témat, kterým by stálo za to se do budoucna věnovat, uvádí (viz s. 59).

Ačkoliv v zahraničí je zkoumaná problematika dobře zpracována a existuje množství dostupné literatury, v českém prostředí bylo třeba konkrétní informace (zejména o praktických zkušenostech z realizovaných misí) získávat z primárních zdrojů – pomocí rozhovorů a korespondence s pracovníky humanitárních a rozvojových organizací a s příslušníky Armády ČR. Takto získaná data pak byla konfrontována s teoretickou literaturou věnující se klasifikaci úrovně spolupráce mezi civilními a vojenskými aktéry v rozvojové/humanitární práci. Autorka vycházela z práce Rietjense (2006), který rozlišuje 4 úrovně spolupráce: nultá/resp. nespoupráce, první úroveň/ochrana, druhá úroveň/podpora, třetí úroveň/asistence. Takto bylo do jisté míry možno určit, na jakém stupni spolupráce vojenských a civilních organizací se čeští aktéři nacházejí (s ohledem na limity výzkumu – viz níže).

Získávání primárních dat předcházela práce s dostupnou literaturou. Zvažovány byly zejména následující faktory ovlivňující spolupráci: přístup jednotlivých aktérů k humanitárním principům, faktor vnímání času, organizační struktura a z ní plynoucí rozhodovací pravomoc a zodpovědnost. Autorka se také zabývala rešerší interních dokumentů jednotlivých realizátorů s cílem zdůraznit jejich specifické zásady pro (spolu)práci s civilním/vojenským partnerem v oblasti realizace pomoci.

V kapitole 3 a 4 autorka parafrázuje odpovědi a názory zástupců civilních organizací a vojenských složek pracujících v různých oblastech realizace rozvojových/humanitárních intervencí (Afghánistán, Indie, Pákistán, Albánie, Irák, Kosovo, Čečensko, Haiti, Demokratické republika Kongo). Ačkoliv se jedná v České republice o ojedinělé šetření, které zřejmě nebylo možné opřít o již existující konkrétní výzkumy, a je tedy třeba práci a snahu předkladatelky bakalářské práce náležitě ocenit, je zároveň potřeba upozornit na některé poměrně zásadní nedostatky. Autorka v práci neuvádí citace konkrétních odpovědí respondentů, pouze jejich názory parafrázuje, čímž může docházet ke zkreslení původního sdělení. Autorka sama také upozorňuje na limitovaný počet dotázaných respondentů. Dalším problémem může být fakt, že z práce není zcela jasné, jakým způsobem autorka práce

respondenty vybírala a zda zohledňovala jejich postavení v organizaci. Různé zázemí, zkušenosti (apod.) jednotlivých respondentů mohou vést k tomu, že jejich znalost prostředí, kontextu a konkrétní spolupráce nemusí být porovnatelná, a může tak opět docházet ke zkreslení dat a z nich vycházejících závěrů. Při ústní obhajobě proto prosím o komentář a o konkrétnější vysvětlení metodologického postupu při vybírání skupiny respondentů.

V poslední části práce autorka využívá analytického nástroje SWOT k tomu, aby shrnula slabé a silné stránky, příležitosti a ohrožení plynoucí ze spolupráce mezi civilními a vojenskými aktéry v oblastech realizace rozvojové/humanitární spolupráce/pomoci. Informace potřebné pro zhotovení SWOT analýzy byly získány opět z rozhovorů a korespondence s pracovníky organizací a vojenských složek Armády ČR a z informací z odborné literatury. Druhá část SWOT analýzy – příležitosti a ohrožení – byla zaměřena pouze na spolupráci civilních organizací s vojenskými složkami (z jejich pohledu a se zaměřením na jejich specifické potřeby). Autorka uvádí, že na zhodnocení potřeb vojenských aktérů nemá potřebné kompetence. Dále autorka sama kriticky hodnotí, že „výčet každého jednotlivého faktoru není samozřejmě úplný“. Limitem je počet dotázaných, který se odráží v relativně omezeném množství získaných informací z českého prostředí.

Úroveň práce s literaturou, citační aparát:

Podle mého názoru autorka mírně podcenila využití většího množství relevantní zahraniční literatury, která se zkoumané problematice věnuje. Na zdroje, se kterými pracovala, však vždy řádně a jednotně odkazuje.

Jazyková a grafická úroveň práce:

Bakalářská práce je psána zajímavě a čtivě.

Soupis konkrétních otázek vyžadujících reakci uchazeče:

Viz „Obsahová úroveň práce“ a „Práce s literaturou“.

Celkové hodnocení práce:

Přestože byla autorce bakalářské práce z mé strany vytýkána řada (zejména metodologických) nedostatků, jedná se o práci poměrně zajímavou. Pokud by autorka využila informací a zkušeností ze svého pilotního výzkumu a byla by schopná sestavit nové hypotézy a výzkumné otázky, mohla by ve zpracovávání tématu pokračovat a otevřít řadu zajímavých problémů, které v českém prostředí ještě nejsou zmapovány. Do budoucna by také stálo za to pokusit se klást více důrazu na rozlišení mezi rozvojovými a humanitárními intervencemi. Bylo by též zajímavé sledovat, zda a (případně) jak se spolupráce civilních a vojenských složek liší podle charakteru intervence.

Celkový návrh posuzovatele pro hodnotící komisi:

Práci doporučuji k obhajobě a před obhajobou navrhuji známku výborně až velmi dobře.

V Olomouci 22. 5. 2011

Lenka Dušková

Oponent bakalářské práce